

VERTEC.

Izhaja
1. dne v
mesecu in
stoja za
vse leto
po pošti
2 gl.
60 kr.,
za pol
eta 1 gl.
30 kr.
Brez
pošte:
za vse
leto 2 gl.
40 kr.,
za pol
leta 1 gl.
20 kr.

Naroč-
nina naj
se na-
prej pla-
čuje in
pošilja
ured-
ništvu v
špi-
talskih
ulicah
hš. št.
273
v Ljub-
ljani.
(Lai-
bach.)

Časopis s podobami za slovensko mladost.

Štev. 9.

V Ljubljani 1. septembra 1875.

Leto V.

Svôboda.

Riba po jézeri plava,
V zraki se ptica glási.
„Riba, kaj iščeš v globíni,
Zgoraj kaj ptičica ti?“
„Svôbode zláte svetloba
Kliče me gori v nebó;
Svôboda v čistih valovih
Nosi me vódi na dnó.“

Lujša Pesjakova.

Materin glas.

Mlakarjev Lovro je bil verlo priden učenec; rad je hodil v šolo ter je pazil na vse, kar so gospod učitelj v šoli učili. Kedar koli je bil kdo zaradi pridnosti ali lepega obnašanja pohvaljen ali obdarovan, gotovo je bil prvi med temi Mlakarjev Lovro. Da je to njegovega očeta zelo veselilo, tega mi nij treba opomenovati, a veselilo bi bilo tudi mater, ako je ne bi bila že pred tremi leti nemila smert pokosila. Lovro je imel jako dobrega in skrbnega očeta, nu ipak je čutil, da nema matere. Otroci! ne morem vam povedati, kolika nesreča je za otroke, kateri nemajo dobre svoje matere. Dete brez matere, to vam je največja sirota na svetu. Večkrat je Lovro na tihem zdi-

hoval in se spominjal ónih presrečnih trenutkov, ki jih je preživel v materinem naročji. Pogostoma je zahajal na pokopališče, objemal je tam materin grob in ga močil sè solzami. Domóv se vernivši, čutil se je vselej nekako potolaženega. Tolažba sicer žalostna, ali je ipak tolažba!

Nekega jutra najde oče svojega šina zeló zamišljenega. Ko ga povpraša, kaj da mu je, da je tako zamišljen, začne Lovro pripovedovati, kaj se mu je sanjalo. Vso noč se mu je sanjalo o njegovej pokojnej materi, vso noč se je ž njo razgovarjal. Neizmerno se je radoval ubogi Lovro v teh presrečnih sanjah; kajti bilo mu je kakor takrat, ko je še mogel živo mater objeti si in poljubiti. Ali tudi te sanje so mu bile kmalu grozne. Sanjalo se mu je namreč, da ga je mati prišla za roko in ga peljala na pokopališče. Tja dospévši reče mu mati: „sinek moj, ti se ze zeló raduješ, da imaš mater pri sebi, toda ti ne veš, da so to samo sanje in da sva v resnici daleč, zeló daleč narazen. Zdaj mi je treba zopet v moje prebivališče; nu prej nego se zopet vležem v svojo hladno posteljco, sprejmi moj poslednji nauk in obečaj (obljubi) mi, da ga tudi izpolniš. Dokler sem še živela, mnogo sem prevdarjala, kaj da postaneš in kakšen stan da si izbereš. Mislila sem to in óno, ali nikdar se nijsem mogla odločiti, kaj naj ti svetujem. Nu poslušaj zdaj moj совет in glédi, da ga izpolniš. Moja želja je, da si vedno ubogljiv in priden v šoli, da ubogaš svoje učitelje in predpostavljene, a kedar doveršiš ljudske šole, da se posvetiš mizarškemu rokodelstvu ter postaneš pošten mizar!“ — Na te materine besede, ki jih je Lovro dobro slišal v sanjah in si jih tudi dobro zapomnil, zdelo se mu je, kakor da bi se bil grob odperl in bi mu bila mati podala blede in merzlo roko ter mu rekla „z Bogom,“ a črna zemlja jo je potem zopet zakrila. V tem trenutji se Lovro prebudí. Bilo je ravno dve po polnoči. Lovro nij mogel več zatisniti očesa.

To je tedaj Lovro pripovedoval dobremu očetu kot uzrok svoje zamišljenosti.

Oče mu ganen reče: „dasiravno ne smemo sanjam verjeti in jim pripi-sovati Bog vé kake važnosti, ipak ti svetujem, da se spominjaš nauka, ki si ga v spanji slišal od svoje dobre pokojne matere. Njen nauk je tudi moj nauk. Bodi dober, ubogljiv in pošten, pa bodeš gotovo srečen ves čas svojega življenja, bodi si že v katerem koli stanu. A kar se tiče mizarškega rokodelstva, kateremu bi se moral posvetiti po materinej želji, to naj določijo šole, v katere hodiš in se učiš. Ako bodeš napredoval, kakor doslej, ne bode se ti treba učiti mizarstva; tebe čaka boljši in važnejši stan.“

Lovrov oče je bil imovit mož. Imel je dve lepi hiši, dosti zemlje, šest krav in tri konje, ter mi nij treba naštevati še drugih manjših pertlarij. Nij mu tedaj bilo težko skerbeti za sina, da se na kaj višjega popné nego li ravno do mizarstva. Pa tudi Lovro je imel dobro in bistro glavico kakor malo kateri njegovih tovarišev. Nič nij bilo tedaj na potu, da bi Lovro ne mogel postati jedenkrat kak imeniten, odličen gospod.

* * *

Koncem šolskega leta je bila v bližnjem tergu, kamor je Lovro v šolo hodil, za šolsko mladino velika svečanost. Delila so se šolska darila in v zlato knjigo so bili zapisani vsi óni učenci, ki so se med letom pridno učili

in lepo vèdli. Šolska izba je bila polna domače in ptuje gospode. Tudi Lovrov oče je bil prišel, da vidi, bode li odlikovan njegov sin. Po kratkem govoru, ki ga je govoril ravnatelj dotične ljudske šole zbranim učencem in ostalim gostom, nastane grobna tišina. Zdaj odpré šolski nadzornik zlato knjigo ter začne čitati: „Iz četrtega razreda prvi zasluži darilo Lovro Mlakar . . .“ Le pomislite otroci, s kolikim veseljem stopi zdaj Lovro pred šolskega nadzornika ter prejme krasno, z zlatim obrezkom vezano knjigo, ki je bila prvo in najlepše darilo.

Njegovemu očetu, ki je stal daleč doli v kotu pri šolskih vratih, malo da se nij serce raztopilo od velicega veselja. Debela solza mu kane po licu, spomnivši se, koliko radost bi zdaj uživala pokojna mati, da je nij tako zgodaj smert pokosila.

Po dokončanej šolskej svečanosti je bil Lovro z očetom povabljen na kosilo k mestnemu gospodu župniku. Bilo je tukaj zbrano mnogo gospode. Vsi so čestitali pridnemu Lovru na lepem darilu, ki je je prejel v spomin svoje pridnosti, poslušnosti in lepega vedenja. Pri kosilu so gospodje izrekli željo, naj bi oče dal pridnega Lovra v Ljubljano v latinske šole. Oče v to tudi privoli. Lovro nij rekel ničesar, samo nasméhnil se je, ko so mu gospodje začeli pripovedovati, da postane še jedenkrat velik in imeniten gospod.

In res je moral Lovro s početkom novega šolskega leta v Ljubljano v prvo latinsko šolo. Čudno se mu je zdelo, ko se je moral učiti ptujega latinskega jezika, a za nekaj dnij se je tudi tega privadil in vsi predmeti so mu bili igrača. Koncem šolskega leta zopet razveseli očeta s prvim darilom. Tako je bilo tudi v drugem in tretjem razredu.

Zdaj pride Lovro v četrty razred latinskih šol. Bil je lep in dober mladenič, da mu ga nij bilo enacega. Vse ga je ljubilo in rado imelo; vse se je čudilo njegovej pridnosti.

* * *

Nekega dne dobi oče pismo iz Ljubljane, katero ga malo ne v smertni strah pripravi. Pismo je bilo od ravnatelja latinskih šol in se je glasilo ovako:

„Spoštovani gospod!

Na veliko žalost mi je došlo ravno danes poročilo od gospodarja, pri katerem je bival Vaš sin, da je Vaš Lovro pretečeno nedeljo zginil iz stanovanja ter nihče ne vé, kam? Gospodar misli, da je sin otišel k Vam, ter Vas prosi, da bi mu takoj naznanili je li sin prišel domóv, in zakaj je to storil.

Z odličnim spoštovanjem

I. I.
ravnatelj.

Nij mi treba pripovedovati, kako je bilo očetu prebravšemu ta grozni list. Lovro, njegov dobri in pridni Lovro, da je pobegnul! Kod? kam? zakaj? Mogoče tudi, da ne živi več Lovro, njegov jedini sin, ljubljeneč svojega dobrega očeta, ta krasna njegova nada.

Še isti dan se napravi oče v Ljubljano, da osobno pozvé, koliko je resnice na tem. Na njegovo žalost je bilo vse tako, kakor je stalo v pismu zapisano. Nihče nij vedel drugega povedati o Lovru nego to, da je bil vedno priden in ubogljiv, in da ga je na jedenkrat nestalo. Oče se je jokal kakor

malo dete. Jokali so se vsi, ki so Lovra poznali; še celó ravnatelja oblijejo solzé. Oče je dal razglasiti po vseh časopisih izgubo svojega sina ter je obečal (obljubil) veliko darilo tistemu, ki bi mu mogel kaj zanesljivega povedati o njegovem sinu. Nu vse zamân. O Lovru nij bilo slišati niti najmanjega glasú.

Siromašni oče je neprestano žaloval po svojem sinu. Zanj nij bilo več pravega veselja na tem svetu.

* * *

Čez tri leta po tej žalostnej dogodbi dobi oče zopet pismo iz Češke, od koder še nikoli nij prejel kakega pisma. Na vsem životu se strese dobivši list v roke, ker pisanje se mu je nekako znano zdelo. Odpré — in o veselje! piše mu njegov izgubljeni Lovro.

V listu je stalo zapisano:

„Preljubi oče!

Znam, da ste prestali mnogo strahú in žalosti, ko Vam je došla prežalostna novica, da sem brez Vašega privoljenja otišél v Češko, kjer še zdaj popolnoma zadovoljen živim. Oprostite mi, storil sem to samo zato, ker sem se bal, da bi mi Vi ne bili privolili, da izvédem svojo namero, da si tudi mi niste nikdar ničesar odrekli, kar Vas sem prosil. Jaz hočem in moram izpolniti materin glas. Še se morda spominjate kako se mi je nekdanj sánjalo, da me je mati prosila, naj se posvetim mizarškemu rokodelstvu, pa tudi, ko je še živela moja dobra mati, rekla mi je o nékej priložnosti, da bi me ona najrajše videla poštenega mizarja. Zakaj, tega ne vem; a toliko Vam moram povedati, da sem zdaj popolnoma miren, odkar sem izpolnil materino željo in sem se izučil mizarstva; a prej me je zmirom terpinčil nekakšen nemir, ki si ga nijsem mogel raztolmačiti. Zdaj sem saj toliko miren in potolažen, da sem slušal materin glas, a treba mi je še, da tudi Vašo željo izpolnim. Vi ste mi svetovali, da naj šolske nauke nadaljujem. Dovolite mi tedaj, da se domóv vernem. Jaz še zmirom čutim ono veselje do učenja, kakor takrat, ko sem še v šolo hodil. To, kar sem v treh letih kot mizarški rokodelčíč zamudil, nadomestim s pridnostjo in ljubeznijo do učenja gotovo v dveh letih. A kaj ste dve leti v človeškem življenji, posebno za mene, ki zdaj zopet uživam mir in pokoj serca? Vernem se v šolo izučén mizar, ter potrójim svojo pridnost, samo da tudi Vam, preljubi oče, naredim veselje. Še jedenkrat Vas prosim: oprostite mi, vse zopet popravim. Priserčno Vas pozdravlja n v duhu poljubuje, čakajoč privoljenja, da se v Vaše naročje poverne

Vaš sin

Lovro

mizarski rokodelčíč.“

Lehko si mislite, ljubi otroci, kaj je oče storil, ko je ta list prebral. Njegovo očetovsko serce nij moglo preboléti, da bi pustil dobrega sina v ptujej deželi. Ne samo to, da mu privoli domóv se verniti, nego sam je otišél v Češko, da si domóv pripelje sina jedinca, brez katerega mu je ves svet bil pust in prazen.

Za nekoliko dníj je bila v Mlakarjevej hiši velika gostíja. Komu na čast, to vsak lahko ugane. Naš dobri Lovro je živel zopet doma pri svojem dobrem očetu.

* * *

„A je li Lovro šolske nauke nadaljeval?“ tako bode vprašal marsikateri izmed vas, ki jedva čaka, da bi znal vse, kako je bilo.

Dakako nego je. — Lovro, da si tri leta starejši in izučen mizarški rokodelčič, vpisal se je zopet v latinske šole. Sprejeli so ga v 4. razred in do konca šolskega leta položil izpit za 4. in 5. razred na obče začudenje.

Učil se je dan in noč. Za leto dnij je hotel zopet položiti izpit za dve šoli; a vse to dragemu očetu na ljubav.

Nu kmalu so zapazili učitelji, da Lovrovo zdravje hira, ker tiči vedno v šolskih knjigah; treba mu je bilo počitka. Po nasvetu izvedenega zdravnika ga je oče komaj pripravil nato, da za nekaj časa izostane iz šole.

Za nekoliko mesecev se Lovro oglasi že za drugi izpit, a zaradi bolezni nij mogel v Ljubljano.

Bolezen je postajala vedno hujša in Lovro je bil v velikej nevarnosti za svoje življenje; zdravniki so mu svetovali naj se za vselej odpove knjigam. Na očetovo prošnjo je to tudi storil. Nekaj mesecev mu je bila jedina zabava na grobu preljube matere, katere glas je verno izpolnil.

Lovro je bil zadosti izobražen, a ipak nij zanemarjal knjige; kedar mu je bil dolg čas, čital in ponavljal je to, česar se je bil v šoli naučil.

Zdravniki so bili dobro uganili Lovrovo bolezen. Prenapeta marljivost bi ga bila gotovo spravila pod zemljo, ako mu ne bi bili za časa dobro sovetovali.

Zdaj je prišel Lovro svoje rokodelstvo doma pri očetu. Vsi sosedje so ga ljubili in ga niso nikoli drugače imenovali nego „učenega mizarja.“ Kedar koli je kdo potreboval dobrega poduka ali sveta bodi si v katerej koli zadevi, šel je k Mlakarjevemu Lovru. Vse ga je poznalo, vse ga je rado imelo. Z njegovim prizadevanjem in s pripomočjo gospoda župnika se je osnovala ljudska čitalnica v vasi, v katerej so imeli domoljubni vasčani vsakega večera dosti verlo ugodne in poučne zabave.

Povsod se je govorilo, da ima za narodni napredek v onej okolici največje zasluge le Mlakarjev Lovro.

Tudi po domačih časopisih se je njegovo ime večkrat čitalo.

Glejte, tako je, kedar se človek ne samo za svoj stan, nego tudi za življenje primerno izobrazí! Kako vse drugače bi bilo pri nas, ako bi bil vsak rokodelcec izveršil vsaj nekoliko razredov bodi si latinskih ali rečnih šol, ako tudi ne s takim sjajnim vspehom, kakor Mlakarjev Lovro. Domovina bi se nam vse drugače razcvetela, kajti izobražen človek laže napreduje v svojem stanu, nego li tak, ki nij hodil v šolo. Naše blagostanje bi bilo boljše, kajti iz knjig bi se lahko mnogo naučili, česa do zdaj še ne znamo, pa bi razširjevali nove iznajdbe izobraženih in napredovalnih narodov tudi po naši domovini. Učite se zatoraj pridno, otroci, da bode te koristili sebi in domovini.

Mlakarjevi travniki, polja in njive so bile vzor umnega gospodarstva, a v njegovej delarnici je vsaki dan delalo po šest čverstih rokodelčičev.

Po vsej domovini je slovelo Mlakarjevo ime kot umnega gospodarja in izobraženega mizarja. Pri volitvah so si ga njegovi okoličani izbrali za svojega zastopnika v deželni zbor. To vam je, otroci, velika čast za domačega rokodelca.

* * *

Mnogo let je živel Mlakarjev Lovro srečen in zadovoljen sè svojim očetom, ki je bil zelo ponosen, da ima tako verlega in poštenega sina. Oče je doživel sivo starost, manjkalo mu je samo pet let do sto, ko se je preselil v večnost.

Malo pred očetovo smertjo doleti našega Lovra zopet nenadna sreča.

V daljnjej Ameriki je živel brat Lovrove matere, ki je imel mnogo mizarskih tovarnic in je bil neizmerno bogat. Ker nij imel nobenih naslednikov, ostavil je ves svoj imetek dedičem svoje dobre sestre, a jedini sestrin dedič je bil Lovro, kateremu je vsa uščeva imovina pripala.

Lovro je bil še malozmožen otrok, ko je slišal o svojem ujcu, da živi nekje v daljnem svetu, — a kje? tega tudi njegova pokojna mati nij dobro znala.

Vse to se je zdaj zvedelo iz časopisov, katere je Lovro pridno čital in marsikaj lepega svojim sosedom iz njih pripovedoval. Silno bogastvo, katero je Lovro prejel iz daljne tuje zemlje, obrnil je največ domovini v korist. Nij ga bilo rodoljubnega društva niti narodnega zavoda, da mu ne bi bila darežljiva roka blagega rodoljuba, mizarja Mlakarja, v pomoč pritekla.

Lovro je dosegel malo ne očetovo starost. Imel je tri sinove in dve hčeri. Vsi so bili dobri in pošteni, kakor jim je bil dober in pošten oče in ded.

* * *

Mogoče, da je mati slutila srečo, katera čaka njenega sina, ako se posveti mizarskemu rokodelstvu. Morda jej je bil ravno to povód, da ga je v mladosti nagovarjala, naj bode mizar.

A one čudne sanje, ki so Lovra napotile, da se je izučil mizarstva, rodile so, kakor vidite, lep sad za njegove potomce in domovino. Bog zna, da nij poslušal materinega glasú, ako bi bil kedaj tudi kot imeniten gospod toliko koristil svojej rodbini in celemu narodu, kolikor je koristil kot pošten, umen in izobražen mizar.

Otroci! materin glas, materina želja, bodi vam vedno sveta.

Lj. T.

Drago kamenje.

Imovit človek na Jutrovem je nosil obleko, v katero je bilo všito mnogo drazega kamenja.

Sreča ga ubožno oblečen človek, postojí, ogleda si to čudno prikazen od glave do nog, potem se mu priklone do tal, ter se mu zahvali za drago kamenje.

„Prijatelj“, reče mu prevzetnež, „čimú se mi zahvaluješ, saj ti drazega kamenja nijsem dal?“

„Res je“, odverne mu ubožec, „da mi dragih kamenov nijste dali, ali dali ste mi priložnost, da sem je gledal, in drugega užitka tudi vi nemate od njih. Kar se tiče vaših dragih kamenov, nij nobenega drugega razločka mej nama nego ta, da je vi morate nositi, a jaz sem tega bremena prost.“

~~~~~

B.

Grom, blisek in strela.

Blizu nekega gozda se je pasla čreda ovac. Vroč, soparen dan je bil in solnce je pripekalo na vse strani. Zdaj se privlečejo v soparni zrak temne megle in se združijo v sivočern oblak, ki preti s hudo nesrečo. Bliski švigajo, grom bobni, oblak verši in vrè. Že padajo debele težke kaplje in kmalu je vse nebo prepreženo s černosivimi oblaki. Pastir požene ovce v gozd, da bi se zavaroval pretéce nevihte. Ovce se stisnejo v gost germ, a pastir stopi pod velik hrast ter mirno čaka, da prestane huda ura. Nevihta je zmirom hujša, dež je začel nalivati, kakor da bi se bili oblaki utergali, strele se križajo po temnem oblaku in bliska se, kakor da bi bilo vse v ognji in plamenu. Zdaj se strašno zabliška, grom zabobni in glej nesreče! v tem hipu trešči v drevo ter ošini siromašnega pastirja tako hudo, da se pri tej priči na zemljo zverne.

Že se je mračilo, a pastirja še nij domóv z ovcami. „Kaj, ko bi se mu bila kaka nesreča zgodila?“ rekó stari oče in kmalu hité vsi proti gozdu iskat pastirja in

ovac. V gozd prišedši, najdejo na svojo veliko žalost in začudenje ubogega pastirja mertvega pod drevesom ležati; okolu njega je stala čreda ovac in véрни mu to-

variš — ovčarski pes.

Ako bi mu bil kdo o pravem času v pomoč priskočil, slekel ga in ga djal na dež, ali ga z merzlo vodo po obrazu, persih in trebuhu škropil, morda bi ga bil še

smerti otel. Še bolje je, ako se od strele zadeti človek zakoplje v zemljo tako, da mu samo glava molí iz zemlje. Že večkrat se je zgodilo, da je od strele zadet človek, katerega so sè zemljo zakrili, za nekaj časa zopet začel sopsti.

Ko so nesrečnega pastirja prinesli domóv, začele so stare babe razne stvari čenčati o njegovej smerti. Nekatere so rekle, da je njegove smerti kriv hudobni duh, ki se je ob hudej uri skril pod oni hrast, druge zopet, da ga je sv. Elija sovražil in strelil vanj. Pripovedovalo se je mnogo in uganjevalo o tej nesreči, a nihče nij znal povedati pravega vzroka, še manj, kako postane strela, dokler ne pride slučajno gospod učitelj med nje, in jim začne razkladati to stvar ovako:

„Poslušajte me, dragi moji, povedati vam hočem, kaj je strela, in prepričali se bode, da niti hudobni duhovi niti sv. Elija nemajo pri hudej uri nobenega opravila.“

Ako vzamete kos pečatnega voska ali stekleno palico in te reči dergnete ob sukno, ali kako drugo, bodi si volneno ali svilenó tkaníno, ter je potlej deržite nad drobne papirnaté odrezke, bezgov steržen, lasé i. t. d., čudili se bode, kako urno smukajo te drobne in lahke stvarce na pečatni vosek, ter potem zopet odletávajo. Ako bi pa vzeli velik kos pečatnega voska ali kako večjo stekleno palico, in bi jo prav dobro dergnili s kako suknenó ali volneno kerpo, zapázili bi v temi na njih neko svetlobo. In če bi se potlej teh reči dotaknili s perstom, švignila bi iz njih mala iskrica, ki bi vas nekoliko zbodla ali vščipnila. Z dergnjenjem se je v pečatnem vosku in steklenej palici zbudila neka moč, ki drobne kosce papirja in druge lahke stvari na sé vleče in zopet odganja. Ta čudna moč se zove elektriķa.

Elektriko so ljudje poznali že pred Kristusóvim rojstvom. A najpred so to moč zasledili na jantaru. Jantar je taka smola, nahajajoča se največkrat v obližji rujavéga premoga. Ta smola se je naredila iz dreves propalih gozdov, ki je je v starodavnih časih zemlja pokrila, in od katerih nam nij drugéga ostalo nego ta lepo rumena in terda smola, ki se izdeluje v raznoverstne lepóče in umetníne.

Še le v sedemnajstem stoletji je prišlo na dan, da tudi druge stvari z dergnjenjem postajajo električne.

Elektriķa ima to posebnost, da se dá iz električnih stvari izvábiti in v druge prenesti. Vse take stvari, ki elektriko hitro sprejemajo in jo tudi prav hitro zopet razširjajo in oddajajo, imenujemo dobre električne prevodnike. K njim se štejejo: človeška in živalska trupla, voda in kovíne. Zopet druge stvari sprejemajo elektriko bolj počasi in je ne oddajajo dalje. Take stvari imenujemo slabe električne prevodnike. Tu sem štejemo: pečatni vosek, jantar, steklo, suha drevesa, vse smole, svilo in žveplo.

Marsikateri izmed vas si bode mislil, da se ta prečudna moč nahaja samo v nekaterih stvaréh. A temu nij tako, marveč elektriķa se nahaja v vsakej stvari, ker se vsaka stvar dadé spraviti v električno stanje. Največ elektrike se nahaja v zraku, a ne vidimo je, dokler se je mnogo ne nabere in se ne zgostí v iskro. Saj tudi vode ne vidimo, kedar se izpreminja v soparje in se vzdiguje k višku.

Ker vam je zdaj znano, da je mnogo elektrike v zraku, lahko si sami tolmačíte, odkod pride elektriķa v oblake? Kedar se namreč voda izpreminja v soparje, takrat se tudi elektriķa sè soparji vred vzdiguje v zrak ter se ondi združuje v velike oblake, ki je imenujemo viharne ali hudourne oblake. Ako se dva električna oblaka sestaneta, preskoči električna iskra iz jednega oblaka v drugi ter pusti za soboj svetleči trag, in mi pravimo, da se je zabliskalo. Blisek nij tedaj nič drugéga nego preskakovanje velikanskih mnogokrat po več milj dolgih električnih isker iz oblaka na oblak.

Ako se električni oblak bliža našej zemlji, švigne iskra iz oblaka na zemljo, in mi pravimo, da je tresčilo ali da je strela udarila. Najrajše treska v visoke stolpe, hiše, drevesa in sploh take stvari, ki so viharnemu oblaku najbliže. Kedar koli preskoči električna iskra iz jednega oblaka v drugi skozi zrak, čujemo nekakov prask ali pok, ki se med oblaki, gorami in šumami odbija in vsled tega odjekuje (odmeva). To odjekovanje imenujemo germenje.

Tudi to ste že videli, da se najpred zabliska in še le potem zagermi.

To pride odtod, ker nam svetloba mnogo hitreje pride do očes, nego zvôk (glas) do ušes. Da je temu v resnici tako, tega se lahko tudi sami prepričate. Der-varja, ki derva cepi, vidite od daleč najpred sè sekiro mahniti, in še le nekaj časa pozneje slišite mahljaj. Kedar iz puške streljate, slišite v istem trenutji pok, ko ste puško sprožili; ako pa stoji kdo daleč od vas, vidi najpred ogenj na prašnici, in še le potem zasliši pok.

Kdor ne verjame, da se v vihnem oblaku nahaja elektrika, naj spustí v zrak papirnatega pózoja (zmaja) s kovinsko šibko na glavi. Na spodnjem koncu vervce, skozi katero je kovinska žica (drat) napeljana, obesi se železna krogeljica. Pózoj se mora deržati za drugo svilenó vervco. Ako se tak pózoj vzdigne do primerne višine v zrak, videli boste električne iskre švigati s krógljice. Te iskre so ob hudem vremenu tako velike, da bi celó človeka lahko ubile.

Povedal vam sem, da se nahajajo stvari, ki prevajajo elektriko, in to so vse kovine. Da se zavarujemo pred strelo, treba nam je na hišno streho postaviti železen drog, ki ima na koncu iz kotloviné narejeno in pozlačeno sulico. Strela šine v ta nastavljeni drog, in se odpelje po železni ali kotlovinski šini v zemljo, in se ne dotakne poslopja. Znam, da ste že vsi videli na visokih hišah take železne droge, ki je strelóvode imenujemo.

Na velikih poslopih nij dosti samo jeden strelóvod, kajti učeni ljudje so našli, da strelóvod samo take predmete obvaruje pred strelo, katerih daljava od strelóvoda ne iznaša preko dvakratne njegove višave. Vsled tega morajo velika poslopja po več strelóvodov imeti, no vsi ti strelóvodi morajo med soboj spojeni biti.

Kedar električni oblak preko takega poslopja prehaja, na katerem je strelóvod, takrat ta oblačno elektriko privlači na sé in hudourni oblak mirno preíde. Ako je pa v vihnem oblaku mnogo elektrike, in električna iskra preskoči iz oblaka, takrat trešči v strelóvod in strela se odpelje po napeljané šini doli v zemljo.

Ker si ne more vsak nabávití (preskerbeti) strelóvoda, zato vam hočem povedati, kaj vam je treba storiti ob hudem vremenu, bodi si doma ali na polji, da vas ne zadene tolika nesreča, kakor našega ubogega pastirja. Kedar ste ob hudej uri v gozdu ali na polji, ne hodite nikoli pod visoka drevesa, ker v visoke stvari rado trešči. Voda je tudi dober električen prevodnik, zato je nevarno stati ob reki ali kakej drugej vodi, kedar germí. Ne tecite nikdar ob hudem vremenu, ker tekóč se človek znojí, in kedar ste znójni, vzdiguje se para iz vas, a para je dober električen prevodnik. Ne gonite prenaplo živine s paše, ne jezdité prehitro konja, niti se ne vozite prehitro ob hudem vremenu, ker vas bi znala strela ubiti. Ako vas je mnogo v hiši, ne odpirajte oken, ker bi po izhajajočej pari lahko strela udarila v sobo. V sobi stojte daleč od stene in peči, ker strela udari najrajše v visoke predmete, a dimnik je najvišji predmet na hiši, lahko bi treščilo vanj, strela bi prišla skozi dimnik do peči in odtod bi se razíšla po zidovji. Tudi ne delajte ognja na ognjišči, kedar germí, dim vleče streló na sé. Da si je huda ura večkrat strašna in tudi napravi mnogo škode, ipak je od druge strani zopet zeló koristna. Blisk in germenje nam zrak čisti kužnih soparjev, zemljo pretresa in napaja z blagodejnim dežjem, pomnožuje rast in rodovitnost. Huda ura je tedaj velika dobrota božja, ako ravno nas navdaja sè strahom in trepetom.

Cvetica med ternjem.

Živela sta pred mnogo mnogo leti kralj in kraljica. Bila sta brez otrok in sta vedno Boga prosila, da bi jim dal kacega otroka, ali njiju želja se nij izpolnila. Prigodi se pa, ko je necega dne kraljica pri potoku sedela, da žaba prileze iz vode in jej reče: „tvoja želja se ti bode izpolnila in ti bodeš hčerko dobila.“ Kar je žaba prorokovala, to se je tudi v resnici zgodilo. Kraljica je dobila hčerko, ki je bila tako lepa, da kralj od samega veselja nij vedel, kaj bi počel. Napravil je toraj veliko pojédino. A povabil nij samo soródnike, znance in prijatelje, nego tudi vile, katerih je bilo v njegovem kraljestvu trinajst. A ker je imel samo dvanajst zlatih pladnikov, iz katerih bi mogle vile jesti, zaradi tega jedne vile nij mogel povabiti na pojédino.

Povabljeni gosti pridejo. A ko je pojédina minula, vstopijo se vile k otroku, da mu vsaka po nekaj daruje. Perva mu daruje pohlevnost, druga lepoto, tretja bogastvo, in tako zapored vsaka nekaj posebnega, da je bilo dete obdarovano z vsem, kar je lepega na svetu. Ko je že jedenajst vil svoje darove détetu podelilo, stopi trinajsta vila v dvorano, to je óna, ki nij bila povabljena na pojédino. Nikogar ne pogledavši, stopi v sredo dvorane ter z grozečim se glasom zavpije: „kedar kraljeva hčerka petnajsto leto doverši, z vretenom naj se ubode in umerje.“ Te besede izgovorivši, zapusti dvorano. Vsi se zeló prestrašijo, ko so čuli te besede. Zdaj pristopi dvanajsta vila, ki deteta še nij obdarovala. Ker hudobnega izreka svoje verstnice ne more preklicati, zatorej ga samo olajša in reče: „kraljeva hči ne bode umerla, nego stoletno spanje bode spala.“ — Kralj, ki je vse to slišal, hotel je svoje ljubo dete obvarovati napovedanega zlega, ter zapové, da se vsa vretena v vsem njegovem kraljestvu odpravijo. To se je tudi zgodilo. Kraljeva hčerka je rasla, in je bila lepa, ljubezniva, modra in bogata, da ob kratkem povem, vsi od vil jej podarjeni darovi so se natanko izpolnili.

Prigodilo se je pa, ko je bila kraljeva hči petnajst let stara in je ravno svoj rojstni dan praznovala, da nij bilo ne kralja ne kraljice doma. Hčerka je bila sama v kraljevskej palači. Šetala je iz jedne sobe v drugo; naposled pride v star stolp. Tu je zagledala stara vrata, v vratih je bil ključ. Zdajci oberne ključ, vrata se odpró in ona stopi v malo čumnato. V malej čumnati je sedela stara žena, ki je pridno prela. „Oj žena kaj delate tu?“ nagovori jo kraljeva hči. „Predem“ odgovori stara žena. „A kaj li to tako hitro okoli skače?“ vpraša dalje kraljeva hči ter prime za vreteno, da si ogleda čudno stvar. A jedva se je dotaknila vretena, izpolnilo se je, kar jej je dvanajsta vila prorokovala. Zbodla se je in na istem mestu je zaspala. A to spanje se je razprosterlo po vsej palači. Kralj in kraljica sta domóv se povernivša takój zaspala in ž njima tudi vse spremstvo. Zaspali so tudi konji v hlevu, psi na dvorišči, golobje na strehi, muhe na steni, še celó ogenj je ugasnil na ognjišči, pečenka se nij več pekla, vihar je potihnil, in na drevesih pred palačo se nij niti jeden listek več gibal. — Okoli kraljeve palače je začela živa meja rasti, ki je tako hitro rasla, da je kmalu prekrila vso palačo. Po vsej deželi se je govorilo o lepej spavajočej deklici, ki so jo zdaj sploh „Ternjévčico“ imenovali, a to zategadelj, ker je spala pod živo, ternjevo mejo.

Ljudje so pripovedovali, da čez mnogo let pride zal mladenič in ta reši spečo cvetico izpod ternja.

Tako je tudi bilo. Prihajali so mnogi mladeniči, ter so poskuševali, ne bi li proderli skozi bodeče ternje, a bilo je vse zamán. Čez dolgo dolgo časa — pravijo čez sto let — prišel je zal kraljevič v deželo. Temu je nek der-var pripovedoval o živej meji, in da v sredi nje stoji lepa palača, v katerej spi zala kraljeva hčerka pod bodečim ternjem. Pripovedoval mu je tudi, da je že mnogo mladeničev poskušalo prodreti preko ternjeve meje, da bi rešili Ternjévíco, pa ostali so v ternji in so morali žalostno umreti.

Kraljevič je vse to poslušal in se ni dal ustrašiti.

Pogumno se je bližal k živej meji, in glej! — namesto ternja so bile same cvetice. Brez posebne težave se je splazil preko ternja in srečno proderl do kraljeve palače. Šel je skozi dvorišče, tu so spali psi; šel je skozi dvorano, tu sta spala kralj in kraljica, spale so muhe na steni in golobje na strehi. Zdaj pride do starega stolpa; odprè vrata in stopi vanj. Tu zagleda Ternjévíco na tleh ležati. Bila je tako lepa, da je nij bilo lepše cvetice na vsem svetu. Ko jo prime za roko, takój se je zbudila. Zdaj sta šla skupaj doli po stopnicah in zbudila sta se kralj in kraljica, zbudilo se je vse spremstvo, zbudili so se konji v hlevu, psi na dvorišči, muhe na steni in golobje na strehi, zbudilo se je vse, kar je celih sto let v sladkem spanji počivalo. Veselja nij bilo konca ne kraja.

Kraljevič je vzel Ternjévíco v zakon. Gostíli so se in dobre volje bili, in srečno sta živela ves čas svojega življenja.

Poslovenil Av. Savinski.

Gúgalica.

Še bolj, še bolj, Matjíček,
Zagúgaj me na zrak!
Visoko me požéni,
Saj deček si krepák.
Do veje tja zelene
Zagúgaj me močnó,
Da bele vidim hiše
S prijazno cerkevco.

Poglédite otroci!
Zdaj k víšku poletím,
Po zraku kakor ptiček
Nizdolu spet ferčím.
In v lasce mi rumene
Tih veterček pihljá,
Požéni me, Matjíček,
Do šinjega nebá!

I. T.

Jezus in Nemec.

(Češka pripovedka o Kristu.)

Prigodilo se je, da je božji sin potnjóč naletel na Nemca, kateri mu veli: „Gospod naj hodim s tobój!“ „Hodi!“ reče Jezus, ter Nemec ide z njim.

Za nekoliko dnij prideta na široko cesto. Na desno in levo so stale vasí. V tej vasí je zvonilo k poroki a v drugej k pogrebu.

„V katero vas hočeš iti, Nemec?“ vpraša izveličar. Nemec mu odgovóri: „tja, kjer zvoní k poroki, tam bode slajše veselje.“ — „Dobro, idi tja, a jaz pojdem v óno vas, kjer nesó k pogrebu.“ Potem se ločita.

Jezus gre, obudí mertvega, katerega so k pogrebu nesli, in dobode za to mnogo novcev.

A Nemec hití v to vas, kjer je bila svatba, ter povabili so ga na ženitovanje. Pri mizi napravi zdražbo, in bil je zato krepko tepen ter skozi vrata sunen. Plakajoč se verne k Jezusu. — Za nekoliko dnij prideta novič mej dve vasí: v tej je zopet zvonilo k poroki, a v drugej k pogrebu.

„V katero vas hočeš iti sedaj?“ vpraša Jezus Nemca.

Kjer k pogrebu zvoní, reče Nemec; „a kako mi je storiti, da mertvega oživím?“

Jezus mu reče: „samo to govóri: hočem, vstani in —“

Nemec ne dá Gospodu ni izgovoriti, nego teče na ravnost v vas, ukaže merliča prèd-se postaviti in zakriči: „hočem, vstani!“ A mertvec se ne gane. Ljudje so si mislili, da se jim Nemec roga, zato ga popadó, v slast namahajo ter naposled iz vasi zapodé.

A Jezus je šel na ženítko, kjer je vodo v vino izpremenivši dobil zopet mnogo novcev. Ko se je z Jezusom sešel, prisegel je, da nikdar ne pojde v tako vas, kjer bode zvonilo ali k poroki ali k pogrebu, kajti ob takih prilikah se vselej po plečih dobode.

A Jezus mu podarí novce, prejete za obe čudesi ter Nemec otide sam po širocem svétu, kodar še sedaj hodi, ako nij še umerl.

S. Meglič.

Maček in koder.

(Basen.)

Nekega hudobnega mačka — marogca po imenu — je zeló veselilo, ako je mogel pridnemu kodru kaj škodovati. Kedar je bila miza polna jedíj, skočil je hitro na-njo, do sitega se je najédel ter nekoliko kosov pometal tudi kodru na tla. Potem jo je hitro pobrisal pri odpertem oknu. Posli, prišedši v sobo in vidèč jedí ležati poleg kodra na tleh, mislili so si, da je on vse to ukradel. In nedolžni koder je bil tepén.

Zopet drugikrat, ko je bil marogec sam s kodrom v sobi, prevrnil je piskerc z mlekom, razbil kupico, ali je kako drugo škodo napravil, in jo potlej urno potegnil iz hiše. Zopet je bil ubogi koder kriv in po nedolžnem kaznovan.

Vse to je mirno terpel ubogi koder, mislèč si, da to vendar ne more zmirom tako ostati.

Nekega dné se je koder grèl tam na solncu pri kurnjáku. Blizu njega je bila nastavljena past. Hodila je namreč pogostoma gerda tatíca kuna obi-

skovat kokoši in jih je tudi že mnogo podavíla. Na pasti je ležal lep košček pečenke.

Marogec, ki je hotel zopet napraviti kako škodo, pride na dvorišče in ngleda lep košček pečenke na pasti. Urno jo misli pograbiti zase, in ubogi koder naj bi bil zopet kriv in kaznovan po nedolžnem.

Tiho se torej splazi do pasti. A jedva položi krempeljce na mastno pečenko, sprôži se past in mu preterga vrat. Na njegovo mijavkanje pritekó posli, a prepozno je že bilo.

Zdaj nij bilo nobene dvombe več, da je vse škode pri hiši bil kriv le marogec, in da je ubogi koder bil po nedolžnem kaznovan.

Ker se pozneje nij nikoli več kaj takega pri hiši zgodilo, priljubil se je koder vsem domačim in prav dobro se mu je godílo.

V.—ž.—

O starodavnih zdravnikih.

Nij je dražje reči na svetu nego je zdravje. Brez zdravja ne more človek niti sebi niti domovini koristiti. Kakor poljedelstvo zdravemu telesu daje hrane, tako je zdravništvo izumilo bolnemu telesu zdravil. V najstarejših časih niso ljudje znali zdraviti. Še le poganski bog Eskulapij je učil ljudi v tej umetnosti; po njem sta se tudi v tej stroki odlikovala njegova sinova Podalirij in Mahaont, katera sta bila bajè tudi z Gerki pred Trojo. Léčila sta pa samo rane, kakor nam pripoveduje gerški pesnik Homer. Tudi so takratni zdravniki rabili samo zdravílna zelišča, ter polagajoč je na rane olajševali bolečine. Drugih telesnih bolezni, ki so često mnogo nevarnejše nego li najhujše rane, niso znali léčiti. Rekali so Gerki, da se óne bolezni ne dáde zdraviti, ker so neposredno od bogov. Zato beremo v prvem spevu Ilijade, da je vedež Kalha molil k Apolonu, naj bi odverníl strašno kugo, razsajajočo po gerškem taboru. Bog je uslíšal njegove prošnje. Pozneje so tudi modrijani radi gojili zdravništvo, osobíto Pitagora, Empedokel in Demokrit. Hipokrat pa je bil prvi, ki je v tej umetnosti toliko dosegel, da ga imenujejo po pravici: očeta zdravništva. Živel je ob času peloponeške vojske, ko je v Atenah gospodovala strašna kuga. Malo ljudi je še ostalo živih. Zgodovina nam pripoveduje, da se je vse to gorje godílo 430. leta pred Kristom.

V.—ž.—

Prirodopisno - natoroznansko polje.

Štorklja.

Preljubi otroci! Težko, da je kdo med vami, ki bi ne bil še nič slišal o ónej čudnej ptici, ki vam je znana pod imenom šterk ali štorklja. Ali niste še nikoli nič slišali o ptici, o katerej se pripoveduje, da svoje mlade na herbtu nosi, da je uči letati in da je otéma nevarnosti ako nesreča pretí poslopju, na katerem stane? Dà dà, to ptico na njenih visokih, štorkljastih nogah gotovo poznate. Vsi, ki prebivate na kmetih, vi-

deli ste jo morda živo, nekateri ste čitali o njej, a ti, slovenska mladina, ki prebivaš v Ljubljani, vidiš jo lahko v ljubljanskem muzeji. Tudi denašnji „Vertec“ vam jo kaže v majhnej sliki, ter mislim, da bodeste zadovoljni, ako vam nekoliko več pové o tej ptici, ki se je ljudem tako prikupila kakor domača lastavica.

Štorklja, katero po raznih krajih tudi različno zovó, šteje se med večje močvirne ptice. Visoka je blizo do jednega metra, razkriljena pa meri do 2 metra. Vsa je belega perja razven černih perot in tudi okoli očí ima gol črn kolobar. Visoki nogi sti rudeči, ravno tako tudi dolgi koničasti kljun a rep je podoben prisekanemu škriju.

Štorklja se nahaja razven merzlih severnih krajev skoraj povsod po Evropi. A gnezda si nareja samo po nekaterih in sicer po takih krajih, koder so velika močvirja ali pa mokre loke in travniki, po katerih loví živež sebi in svojim mladičem. Naši slovenski kraji jej niso po volji, na Hervatskem okoli Zagreba je tudi ne vidiš, ali že malo nižje okoli Siska in dalje v Posavji je navaden gost po vaséh.

Včasih se štorklja jako moški derží in šeta, pa ima tudi res nekaj moškega in veljavnega na sebi; ali ogleduj jo, kakor hočeš, — štorklja je . . . štorklja, to je, nekaj štorkljastega zmirom na njej ostaja. Živí se posebno ob žabah in žabjih ikrah (jajcih), pa tudi ob kačah. Za berbanje in iskanje tacega živeža po lužah in po germovji jej je posebno dolgi kljun zeló pripráven. Ako ne najde žab, ali kač, loví si tudi miši, večje žuželke, osobito bučele, dalje drobne tičice, celó mlade jerebice, ki so nam tako v slast. Da jej ljudjé za to niso toliko hvaležni, kakor za to, da kače zatira, tega mi menda nij treba pripovedovati.

Da se je ljudem prikupila, pripomoglo je menda to, da gnézdi kakor lastavica jako rada na hišah in pristavah, ter se tako rada drúži z ljudmi. Za veliko dobrotnico imajo priprosti ljudjé štorkljo posebno zató, ker mislijo po starej véri, da je štorkljino kakor lastavičino gnezdo hiši na srečo. Ljudjé so pa že taki, da imajo radi tega, kdor zahaja rad v njihovo družčino, kdor rad burke uganja, verhi tega jim pa včasih še kaj dobrega storí, naj si je tudi malo — štorkljast.

Štorklja klepeče smešno sè svojim dolgim kljunom kakor s kakim klepetcem, posebno kedar valí. Ali kakor je štorkljasta, létati pa zna tako spretno in urno, da se jej ne moreš načuditi. Letaje derží vrat iztegnen na ravnost pred sé, bedra pa nazaj. — Večkrat stoji ob jednej samej visokej nogi, kar se nam čudno zdí zaradi tega, ker nismo takih umétnic navajeni.

Štorklje živé navadno po dve in dve (on in ona) ob vodah, po močvirjih in mokrih travnikih, a to samo od pomládi do jeseni. Pod jésen odhajajo iz naših in drugih krajev v daljno Afriko, in prihajajo k nam zopet na pomlad.

Štorkljino gnezdo je naneseno iz vej in suhe berstí, a kotanja je obložena z bičjem, šašem, travo, cunjami, papirjem in drugo mehko šaro. V osmih dneh je delo končano. Ako štorklji nij mogoče gnezda delati na kakej strehi, postavi ga tudi na verh kakega visokega drevesa.

Ona iznese navadno po štiri velika belkasta jajca in valí sama, on jo pa hrani in skerbí za njeno varnost. Koncem četrtega tedna se mladiči iz-

valé in zdaj se začnó za stariše težavni dnevi. Treba jim je donášati obilo hrane, s prva mehkejše in drobnejše, pozneje pa vse vprek, kar je po travnikih in močvirjih dobiti, miši, žabe, ribe, slepirje in kače. Perve dni je morata pitati, pozneje jim raztergano hrano pokladata, tudi jim potrebno vodo donašata v kljunu.

Štorklja je zeló pametna ptica. Kaj dobro pozna človeka in presodi njegovo dejanje. Ondu, kjer vé, da so jej ljudje prijazni, takój se udomáči in naseli na hišah. Kjer pa vidi, da jo zalezujejo ali da kaj hudega snujejo proti njej, ondú je jako nezaupna in oprezna, ter jej nij mogoče blizu.

Ker je pri prostih ljudéh, kakor sem že omenil, štorkljino gnezdo hiši na čast in varščino, zató jim gnezd ne razdirajo, nego jim nastavljajo sem ter tja celó stara kolesa ali zbite deščice na verhunec hiše ali tudi na dimnik. Res da ne škoduje štorkljino gnezdo hiši kar nič, ipak se je pripetila že nesreča, da je zanesla štorklja v gnezdo tlèč ogórek s polja, kjer so poprej kurlili pastirji, in tako je zgorela pristava, na katerej je ptica svoje gnezdo imela, z drugim poslopjem vred.

Štorklje nij težko privaditi, da ostaja na dvoru ali na vertu; potem se privadi tudi domače hrane. Nekatere letajo po dnevi tudi od hiše same na polje, koder si iščejo zernja za plugom, z večera pa se vračajo zopet domóv. Take štorklje ostajajo tudi po zimi pri hiši in ne odhajajo v Afriko.

Vaje v spisovanji listov.

1. Juríček povabi Ivanka k obiranju hrušek na vertu.

V LOKI 30. vel. serpana 1875.

Dragi Ivanek!

Danes popóldne bodedo obirali hruške na našem vertu. Tudi jaz bodem pomagal. Ako ti čas dopušča, pridi tudi ti, verlo dobro se bodeva zabavljala. Prinesi tudi canjico sè soboj, da odneseš nekoliko hrušek svojej séstrici Mariji. Povabil bi tudi njo, ali znam, da ne more še iz postelje, ker je bolna.

Tvoj prijatelj

Juríček.

Razne stvari.

Drobtine.

(Pečí.) Kdaj so ljudje prvič začeli stávití pečí v sobe, in kdo je bil prvi, ki je izumil pečí, tega ne vemo še dandenes gotovo; nu, toliko se ipak zna, da niti Greki niti Rimljani nijso še poznali pečí. Prej nego li so začeli ljudje staviti pečí v sobe, grelí so se s toplino, ki je bila napeljana po cevéh iz daljnih hišnih prostorov v gornje sobe. Pečí, kakoršne imamo danes,

izdelovali so najpred severni Nemci, a to se vé, da so denašnje naše pečí mnogo lepše in tudi primernejše narrejene, nego li so bile one severnih Nemcev.

(Koliko jezikov se govori na celem svetu?) Po najnovejših štatičnih poročilih se na celem svetu v vsem skupaj govori 3642 različnih jezikov, ne računajoč posameznih narječij (dialektov). Talijanski jezik n. pr. ima 27 narječij.

Kratkočasnice.

* Gospodinja je pripovedovala družini, da imajo v farovži letos solato že v glavi. Nje petletna hčerka to slišavši teče k očetu na vert ter pravi: „oče! mati so rekli, da imajo v farovži solato v glavi, povejte, kako so jo vendar v glavo dejali?“

* V velikej gneči na semnji se nekdo po svojem tovariši ozré in v tem hipu nekomu stopi na nogo ter plah reče: „pardon!“ A ón ga drugače umeje in berzo odgovori: „da-si je poldan, vendar meni po nogi ne stopaj!“

* Ura je odbila. Bolnik seže po zdravila, ter jih povžije, kolikor mu je bilo pisano na vsako uro. „Ali vam pomagajo zdravila?“ povpraša ga poleg stoječi zdravnik. „O kaj še!“ toži bolnik „še le mnogo hujše bolečine čutim!“ „I zakaj je pa vendar uživajte?“ vpraša dalje zdravnik. „No, kaj pa hočem zdaj, ko so uže plačane!“ odgovori bolnik.

* Dva trgovca sta skupaj potovala in se drug drugemu bahala ter debelo lagala, kako bogatijo in velikansko kupčijo imata. Naposled reče prvi: „mislite si, pri mojem zeló razširjenem podvzetji potrebujem samo za

pisanje pisem čez leto in dan petsto tisoč goldinarjev samo za tinto.“ „E, kaj je to? to nij nič!“ reče drugi; „pri meni pa imamo toliko kupčijskih pisarij, da si petsto tisoč goldinarjev prihranimo, ako pri pismih in drugih pisarijah samo piko na i izpuščamo, — dà, dà, toliko si prihranimo samo na tinti.“

Uganka.

Rokodelčič popotovaje pride mimo visoke jablane. Videč, da še nij prazna, zavitihi palico in jo zažene med veje. Na tla nij palo nič jabolk, a na drevesu tudi nij več jabolk. Kako je to mogoče?

(Rešitev in imena rešilcev v prihodnjem listu.)

Slovstvene novice.

* Mali prirodoepis s podobami, za národne ali ljudske šole in za prvi poduk na višjih dekliskih šolah. — To knjigo je poslovenil po dr. Netoliczki naš občeznani in trudoljubivi Ivan Lapanje. Knjiga je tiskana na lepem papirju in obseza 119 strani. Namenjena je sicer v prvi vrsti ljudskim šolam, ter tudi nij dvombe, da se ne bi vpeljala, a mi jo živo priporočamo tudi našej slov. mladini, da si jo vversti v svojo knjižno zbirko, osobito pa vsem šolskim knjižnicam. Dobiva se pri Bušaku in Irrgangu v Bernu in tudi pri naših slov. knjigarjih ter stoji 60 kr. —

Obrazec za risanje.

LISTNICA. Gg. A. Š v Z.: Besédne zastave, ki ste nam je poslali, bile so po našem mnenji že davno v drugih slov. časopisih natisnene; zato jih ne moremo priobčiti. — S. P. v Št. V. p. Z.: Vašim pesnicam bi še mnogo poprave treba; a vendar ne odložite peresa, nego plite in vadite se, časoma se vam posreči. — A. M. v Lj.: Nekoliko vaših stvarij se porabi, a povest „dervar“ ne ugaja našemu listu. — J. V. v Č.: Pismo. — J. L. W. v C.: Napeve prinesemo prihodnjič. Računska naloga pa nij za natis, ker smo nekaj enacega uže priušli. Serčen pozdrav! — M. T. v T.: Tudi danes nij bilo še mogoče; pride pa gotovo na versto. Serčen pozdrav od vseh na vse! — Fr. K. v L.: Vse „Vertce“ še lahko dobite razen III. letnika, ki je pošel. Vsak letnik stoji terdo vezan 1 gld. 30 kr. „Vertca“ z letošnjega leta vam stoji še celih 400 iz tiskov na razpolaganje.